

heden gaaede ikke helt daarligt frem i den rigtige Retning.

Det er endvidere af rent national-økonomiske Grunde, at man er kommen ind paa en saadan Lovgivning, fordi vi selvfølgelig udmærket godt vide, at naar der et eller andet Sted ligger en stor og meget daarlig drevne Ejendom, og den bliver udstykket i mindre Brug og Jorden kommer i Kultur og den intensive Drift holder sit Indtog; vil det bevirke, ikke alene for Staten, men ogsaa for Kommunen, at Indtægterne ville komme rigeligere, at Skatteevnen i det hele vil stige, og at Nationalindkomsten, Produktiviteten i høj Grad vil hæves. For det tredje har man naturligvis ogsaa haft Øje for, om man ikke kunde standse den stærke Vandring fra Land til By. Det var ogsaa noget, som var meget stærkt fremme under Forhandlingerne for 5 Aar siden her i Rigsdagen, idet man mente, hvad der efter min Overbevisning er rigtigt, at den stærke Tilstrømning fra Landet til Byerne var i høj Grad unaturlig i et udpræget Landbrugsland som Danmark.

Nu er der som sagt adskillige, der temmelig sikkert ville sige: Det er kun Smaating; hvad denne Lov har bevirket, og det er Smaating, hvad Loven indeholder. Og man maa naturligvis indrømme, at i og for sig er det ikke saa mange, som man kunde ønske det, der have gjort Brug af denne Lov, men der skal jo gaa en Del Aar, inden Folk rigtig tilegne sig de Tanker, som disse Love indeholde, og forstaa, hvorledes de i det hele skulle bruge Loven. Og saa vidt man kan skønne nu, er der netop en meget stærk Bevægelse ude i Landet for at faa flere og flere af den Slags Foreninger, der her er Tale om, oprettede, saa at man i Fremtiden i højere Grad end hidtil kan komme ind paa at gøre Brug af denne efter min Mening udmærkede Lov.

Under Forhandlingerne i 1905—06 var der et Spørgsmaal, som kom meget stærkt frem fra Oppositionens Side. Det var Spørgsmaalet om, hvilken Brugsform man skulde vælge, om man skulde holde paa Selveje eller mulig gaa over til Fæste, enten livsvarigt Fæste eller Arvefæste o. s. v. under Stat eller Kommune. Jeg tror ikke, der er nogen Grund til at komme ind paa mange Betragtninger over, hvilken Brugsform man i det hele skal vælge, ogsaa fordi, som jeg omtalte før, vi skulle have en Landbokommission, der netop faar til Opgave at overveje den Slags Forhold og til sin Tid at stille Forslag til Rigsdagen om de Resultater, den ved sine Overvejelser

er kommen til. Det forekommer mig, at det vilde være urigtigt paa det nuværende Tidspunkt at kaste dette Spørgsmaal ind i Debatten. Det andet, der i 1905—06 var stærkt fremme fra Oppositionens Side, var Spørgsmaalet om, hvor vidt Kommunerne ikke skulde have den samme Ret som de private Foreninger til at gøre Brug af de Midler, som af Stats-Laanefonden bleve stillede til Raadighed. Efter at man nu som sagt ser, at der rundt om i Landet gaar en Bevægelse i Retning af at faa flere og flere Udstykningsforeninger, og at selve Husmandsorganisationerne kaste sig over denne Opgave, forekommer det mig, at vi paa den bedste Maade ville kunne naa frem, uden at Kommunerne behøve at blande sig deri. Kommunerne have saa mange andre Opgaver, og disse vokse fra Aar til Aar, Opgaver, som de ikke kunne skyde fra sig, og det forekommer mig derfor, at denne Sag bør de overlade til de private Organisationer, der ogsaa udmærket godt kunne gennemføre den. Man kan overhovedet ikke tænke sig nogen billigere Administration end den, der for Tiden er i disse Foreninger, fordi den næsten ingenting koster.

Lovforslaget er i næsten alle Enkelt-heder lig med det Forslag, som blev vedtaget i Samlingen 1905—06, men der er dog foretaget nogle Forandringer, og jeg skal tillade mig at knytte nogle Bemærkninger til disse Forandringer. I § 1 staar der, at det er Formaalet at udstykke større Landejendomme og Embedsjorder. Jeg lægger overordentlig megen Vægt paa, at det bliver de større og daarligst drevne Ejendomme, man har Opmærksomheden henvendt paa. Begrebet »store Landejendomme« er maaske for adskillige noget elastisk. Hvad er i det Hele en større Landejendom? Det er i mange Maader en Skønssag, og jeg antager, at Afgørelsen af dette Spørgsmaal fuldt ud kan lægges i Administrationens, i Finansministerens Haand. Jeg tror ikke, man i den Henseende kan fastsætte noget bestemt enten med Hensyn til Ejendomsskyld, Hartkorn eller Jordtilliggende, man maa formentlig overlade til Administrationen i de enkelte Tilfælde at bestemme, hvad der skal forstaaes ved større Landejendomme. Jeg vil ønske, at denne Bestemmelse under visse Forhold maa blive ret liberalt fortolket, fordi der gives Egne i Landet, hvor det udmærket kan forsvares, ja absolut maa tilraades, at ogsaa større Bøndergaarde komme ind under denne Udstykningslov. Men i Almindelighed maa vi holde fast paa, hvad der er Lovforslagets Mening, at det